

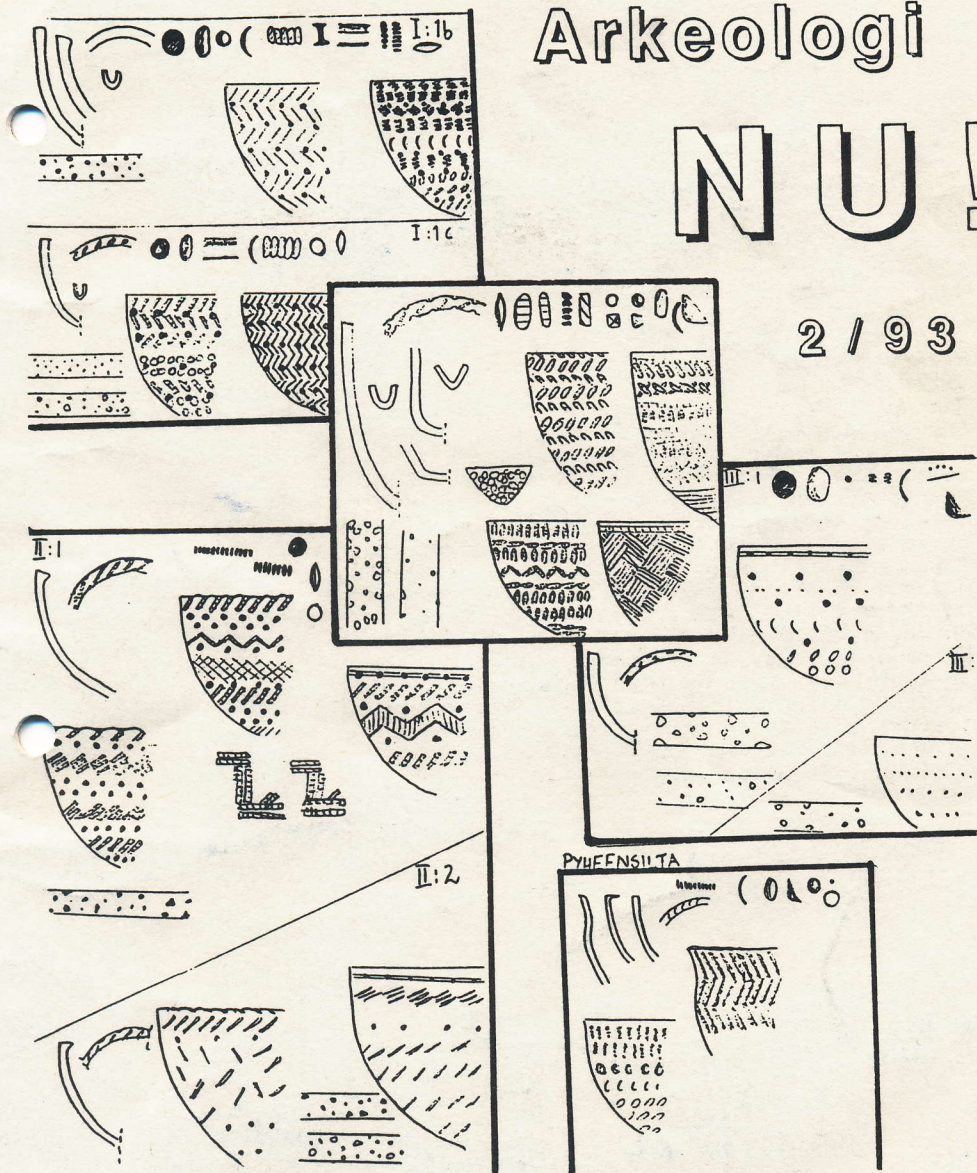
Arkeologia

NYT!

Arkeologi

NU!

2 / 93

Kansi:

Minna Haution luonnoksia keramiikkakoristelusta.

Arkeologia NYT! - Arkeologi NUI**ISSN 1236-4827**

Tiedotetta julkaisee Turun maakuntamuseon ystävät r.y:n arkeologian työryhmä. Vastaava toimittaja Anneli Keränen Västäräkinkatu 1 A 7, 20610 Turku. Toimituskunta Matti Eloranta, Heimo Kumlander, Terttu Lempiäinen, Minna Sartes, Leena Soini ja Aava-Leena Suominen.

Tiedotteen saavat Turun maakuntamuseon ystävät jäsenetuna ilmoittamalla kanslistille haluavansa sen. Turun maakuntamuseon ystävät r.y:hyn voi liittyä soittamalla yhdistyksen kanslistille puh.921-352 555 klo 9.00-11.00 välisenä aikana arkipäivinä. Tiedotetta voi tilata Arkeologian työryhmältä: Turun maakuntamuseon ystävät r.y. / arkeologian työryhmä, Kalastajankatu 4, 20100 Turku. Tiedotteen irtonumerohinta on ei-jäsenille 10mk, "vuosikerta" (kolme numeroa vuodessa) 40 mk kotiin postitettuna.

Arkeologian työryhmä toivoo saavansa arkeologiasta kiinnostuneita kontaktihenkilöitä maakunnasta. Tiedotteessa julkaistaan muinaistieteellisiä artikkeleita ja juttuja joita toivotaan niin alan ammattilaisilta, harrastajilta, kuin muiltakin asiasta kiinnostuneilta.

Tiedustelut: Leena Soini koti 921-514.360, työ 921-633 7462 ja Heimo Kumlander koti 921-353 240, työ 921-612 183.

KESÄN TUTKIMUKSET LIEDON SAUVOLAN YLIPÄÄSSÄ

Arkeologian oppiaineen opetuskaivaukset kohdistettiin menneenä kesänä Ylipään kalmistoon, joka sijaitsee n. puolen kilometrin päässä nykyisestä Sauvolan kylästä, Aurajoen pohjoisrannalla. Joen vastarannalla sijaitsee Liedon Vanhalinna. Ylipään kalmiston tutkimisella on varsin maineikas menneisyys. A. M. Tallgren kaivoi tällä samalla paikalla tasan 80 vuotta sitten. Myöhemmin, 1973, Maarit Lönnberg koekuopitti lähinnä Ristinpellon ympäristöä, joitakin kuokuoppia tehtiin tuolloin myös Ylipään kalmiston länsipuolelle. 1974 ja 1976 Jukka Luoto teki alueelta fosfaattikartoituksen, ja 1990 Liisa Tuomi suoritti kasvistoinventoinnin Sauvolan kylässä. Toisaalta kalmisto sijaitsee aivan kuuluisan Ristinpellon kalmiston kupeessa, jota museovirasto hoitaa yhtenä harvoista valtion omistamista muinaismuistoalueista. Muutoinkin tänne nykyisen Liedon kunnan lounaisosaan keskittyy rikas muinaismuistojen alue, joka osoittavaa kiinteää asutusta keskiseltä rautakaudelta historiallisen ajan alkuun saakka. 1500-luvun tietojen mukaan Sauvolan kylään kuului 4 taloa ja nämä neljä kantataloa jaettiin ensimmäisen kerran vasta isojaon yhteydessä 1700-luvun lopussa. Kivikautisiakin irtolöytöjä on Ylipään läheisyydestä tavattu.

Ylipään kenttäkalmisto osoittautui - nyt kokonaan kaivattuna - varsin pienialaiseksi, johon kuitenkin hautauksia on tehty yli 400 vuoden ajan. Näin ollen myös hautaustavat ovat ajan kuluessa jonkin verran muuttuneet. Tallgrenin kaivaman kalmiston itä- ja pohjoisosaan hautauksia on suoritettu pääasiassa merovinkiajalla, kun taas tänä kesänä kaivettuun länsiosaan vainajia on haudattu viikinkiajalla. Löytöinä tallennettiin mm. E-tyyppin keihäänkärki, hevosenkenkäsolkia, tasavarsisoljen katkelmia, sormuksien katkelmia, sinisiä lasimassahelmiä, katkelmia erilaisista ketjuista sekä hevospäinen ketjunkantaja kulkusriipuksineen. Hautaustavan analysointiin minulla ei vielä tässä vaiheessa ole aineksia - rovin jätteet näyttää sirotellun suppeahkoille alueille paikalle tuotujen kivien lomaan.

Ylipään tutkimuksiin kuului myös kalmiston laajuuden selvittäminen sekä mahdollisen asuinpaikan löytäminen. Oppiaineemme valtionhallinnon harjoittelijana HuK Tarja Tuppurainen teki kalmiston ympäristöön viitisenkymmentä koekuoppaa, joiden perusteella kalmisto voitiin tarkasti rajata ja todeta nyt tulleen kaivetuksi. Sen sijaan asuinpaikkaa ei pystytty tarkemmin määrittämään, todettiin vain asuinpaikka-ainesta esiintyvän kalmiston länsipuolella. Asutus näyttää siirtyneen Ylipään kalliomailta lännemmäksi ja ottaneen esihistoriallisen ajan lopulla hautauskäyttöönensä Ristinpellon hiekkapohjaisen maan.

Kristiina Korkeakoski-Väisänen

Arkeologiaa ja ihmisiä**TAPAAMME EMERITUSPROFESSORI UNTO SALON**

Haastattelijat Anneli Keränen ja Leena Soini

Snellmanin päivänä vuonna 1956 Turun yliopisto sai Ester ja Mauno Vanhalinnalta suurlahjoituksen, Liedon Vanhalinnan historiallisen kartanon. Tämä lahjoitus johti aikanaan vuonna 1969 arkeologian professuurin perustamiseen Turun yliopistoon.

Viran ensimmäiseksi vakinaiseksi haltijaksi tuli vuonna 1971 Unto Salo. Hän jäi tästä virasta eläkkeelle vuonna 1990.

Snellman, Salo ja arkeologian harrastajat

Kansallisfilosofimme henki on vahvasti läsnä myös, kun tapaamme Unto Salon keskustellaksemme hänen kanssaan Alueellisen muinaismuistohallintotoimikunnan mietinnöstä. (Arkeologia Nyt 1/1993) On Snellmanin päivä, sattumalta! Ja kysyessämme hänen ajatuksiaan arkeologian harrastuksesta, hän spontaanisti siteeraa J.W.Snellmanin kirjoituksia:....."Mutta älyllinen valistus opettaa ihmisen näkemään elämänsä, työnsä, toimensa toisessa valaistuksessa kuin tietämätön sen näkee.....Hän oppii samoin tuntemaan riippuvuutensa historian järjestyksestä, yhteiskunnasta, jossa hän elää, sen teollisesta toiminnasta, sen laeista ja laitoksista, sen sivistystasosta, sen valistuksesta ja siveellisestä tilasta sekä oman kansakuntansa elinpiiristä valtiollisen kehityksen ja vallan alueilla. Hän oppii vihdoin oivaltamaan, kuinka kansakunnan nykyinen tila ja olot ovat vuosisatoina vaivalloisesti kehittyneet, kuinka tämä kehitys on kietoutunut ihmiskunnan kohtaloihin ja riippuu, samoin kuin nykyinen tila, monella muotoa toisten kansakuntien elämästä ja toiminnasta. Mutta tämän riippuvuuden oivaltaminen on samalla vapauttavaa."

Siinä terveiset arkeologian harrastajille; menneisyytemme tunteminen on jokaisen kansalaisen oikeus ja sen tulisi olla jokaisen kansalaisvelvollisuus. -Me siis olemme ymmärtäneet velvollisuutemme!

Miten arkeologiksi

Sinisilmäisyys ja ajelehtiminen ovat sanoja, joilla Unto Salo kuvailee "joutumistaan" arkeologian tutkijan ja opettajan uralle. Hän kertoo pitäneensä kyllä historiasta jo käydessään koulua Tyrväässä, jossa opettajat olivat innostavia. Ylioppilaskeväänään 1948 hän sai tilaisuuden osallistua tohtori Helmer Salmon johtamiin kaivauksiin Hartolan kumpukalmistossa.

Aloittaessaan vuonna 1949 filosofian ja historian opinnot Helsingin yliopistossa hänen tarkoituksenaan oli luoda oma maailmankuva itselleen. Vanhemman veljen neuvomana ja erottautuakseen muista historianopiskelijoista hän ryhtyi myös opiskelemaan arkeologiaa, ensin professori Aarne Äyräpään, sitten professori Ella Kivikosken johdolla. Filosofian opiskelut jäivät ja tähtäimeksi tuli museoala.

Museonjohtajana Unto Salo toimi ensin Lounais-Hämeen museossa vuodet 1955-1958 ja sitten Satakunnan museossa vuoteen 1971 eli Turun yliopiston professorin virkaan siirtymiseensä asti. Väitöskirjansa hän kirjoitti Suomen vanhemmasta roomalaisajasta; se valmistui vuonna 1968 saksankielisenä.

Kuva opettajasta

Luennoitsija Unto Salo on joviaali, kuulijoitaan kunnioittava herrasmies. Hänen laaja filosofian ja historian tuntemuksensa tekee vaikutuksen nykypäivän yhä suppeammin erikoistuneisiin tutkijoihin tottuneeseen kuuliajaan. Hänellä on lumoava tapa aivankuin eksyä hyvinkin kauas värsinaisesta aiheesta, mutta sitten jatkaa sujuvasti samaa polkua takaisin. Ja kuuliija huomaa, että syrjähyppy olikin tarkkaan harkittu ja hyvin perusteltua. "Educating and entertaining": sanotaan tällaisista opettajista maailmalla!

Yliopisto-opiskelijat eivät Unto Salon mielestä juurikaan ole muuttuneet hänen opettajana ollessaan: "Arkeologian opiskelijat ovat välikoitunutta joukkoa", hän toteaa.

"Ei ole muotoa ilman sisällystä"

Tutkijana Unto Salo toteaa, että arkeologisen tutkimuksen metodiikkaa on toisen maailmansodan iälkeen kehitetty valtavasti. Lähteiden tuntemus sekä esinepohjainen tutkimus, jotka olivat aikaisemmin keskeisiä, ovat jossainmäärin joutuneet väistymään. "Filosofinen näkemys on korvautunut teknisellä ajattelutavalla. Arkeologinen lukutaito on vähentynyt", pahoittelee Unto Salo. "Esine, sen muoto ja muodon tulkinta ovat keskeisiä asioita. Ympäristökin on joukko muotoja, joilla kaikilla on sanoma. Hyppy löydöistä sanoihin on voitettava", hän korostaa kokeneen tiedemiehen vakavuudella.

Huippuhetkiä

Unto Salo kertoo uurastaneensa Satakunnan museon johtajana 14 vuoden ajan uuden museon rakentamisen hyväksi. Hän kokeekin eläneensä henkilökohtaisen uransa huippuhetkiä, kun museon peruskivi viimein vuonna 1971 muurattiin ja hän oli juuri edellisenä iltana saanut tiedon tulleen valituksi Turun yliopiston professorin virkaan.

Harrastuksia

Kirjoittaminen, paitsi että se on oleellinen osa arkeologin työtä, tuottaa Unto Salolle myös esteettistä tyydytystä. Hän kirjoittaa mielellään myös kirjeitä. Taiteilijalle on ominaista halu ilmaista itseään. Unto Salo sanoo kokevansa samansuuntaisen ilmiön, joskin se taiteilijoilla ilmenee huomattavasti voimakkaampana. Yhtenä pyrkimyksenä kirjoittamisessa on hänellä helpon luettavuuden saavuttaminen.

Musiikki, lähinnä klassinen musiikki viehättää Unto Saloa. Hän on itsekin osallistunut musiikin tekemiseen satakuntalaisen osakunnan kvartetissa.

Menneisyydentutkija nyt

Eläkkeelle jäätyään Unto Salo jatkaa yhä aktiivista tutkimustyötä mm. Suomen Akatemian projektissa "Muuttuva miljö - muuttuva yhteisö". Hänelle menneisyys avautuu myös sanahistoriassa, etymologiassa. "Sanatkin ovat menneisyyden jälkiä. Niistä ja esineellisistä lähteistä voi pohtia menneisyyden kysymyksiä, vaikkapa sitä, miten Suomesta on tullut Suomi. Menneisyyden tutkiminen avaa näköaloja myös tulevaisuuteen".

Hänelle tuottavat tyydytystä oivalluksen hetket, joita tuntuu riittävän eläkevuosinakin.

Unto Salo hymyilee leppoisasti, kun hän sanoo pitävänsä näköaloista ja lisää sitten vielä: "Maailman näkeminen on ilo".

Ulla Lähdesmäki

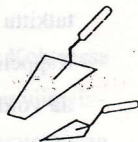
Liedon Vanhalinnan kesän 1993 kenttätyöt

Vanhalinnan linnavuoren välittömän ympäristön inventointia jatkettiin: vuorossa oli linnavuoren itäpuolella sijaitseva Aittamäki-niminen peltojen ja Vanhalinnan pihapiirin ympäröimä mäki. Alueesta n. 70% koekuopitettiin kesäkuussa HuK Silja Salmisen toimiessa kenttätyönjohtajana. Mäen kaakkoisosasta löydettiin selviä merkkejä nuoremman rautakauden polttokenttäkalmistosta ja luoteisosan koeruuduista löytyi mm. keramiikkaa. Inventointia seurasivat heinäkuussa HuK Minna Haution johtamat kaivaukset viikinkiajan kalmistossa. Kaivausten työvoimana oli Liedon kunnan palkkaamia koululaisia.

Kaivausten lopulla tuli esille varsinaista kalmistoa olennaisesti vanhempi polttohauda, Kärsämäen tyyppin vanhemmalle roomalaisajalle ajoittuva hartsitiivisteinen urna, joka sisälsi mm. torvipäisen kaularenkaan, rannerenkaan katkelman, preussilaisen sarjan silmäsoljen ja veitsiä. Tämä löytö on erittäin merkittävä niin Liedon rautakauden asutuskuvan kuin koko Aurajokilaakson asutushistoriankin kannalta. Vastaavia vanhemman rautakauden hautoja tunnetaan varsin vähän Aurajokilaakson ja Laitilan väliltä.

Vanhalinnan tutkimushanketta, jota johtaa museon intendentti Ulla Lähdesmäki, jatketaan tulevana vuosina yliopiston ja Vanhalinnan museon sekä toivottavasti myös Liedon kunnan yhteistyönä.

Henrik Asplund

KESÄN KAIVAUSKUULUMISIA LOUNAIS-SUOMESTA / OSA 1

Turun maakuntamuseon toimialueella suoritettiin vuonna 1993 arkeologisia tutkimuksia noin kahdessakymmenessä kohteessa. Ajoituksellisesti tutkimukset painottuivat rautakautteen. Valtaosan kaivauksista suoritti museovirasto. Turun maakuntamuseon vastuulla oli yksi kaupunkikaivaus; Turun yliopisto järjesti tutkimuskaivauksen Vanhalinnan museon toimintaan liittyen sekä opiskelijoidensa harjoituskaivaukset kahdessa kohteessa. Helsingin yliopisto järjesti yhden tutkimuskaivauksen, Perniössä. Muutamassa tapauksessa osallistuivat alueen kansalaisopistot kaivausten toteuttamiseen. Seuraavassa on lueteltu kunnittain ne arkeologiset tutkimukset, joiden alustavat tulokset ovat tiedossa. Lisää kaivaustuloksia luetellaan myöhemmin.

Dragsfjärd, Hammarsboda

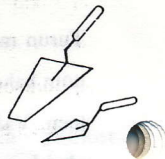
Dragsfjärdin työväenopiston ja Kemiön kansalaisopiston harrastaja-arkeologikurssin järjestämällä kaivauksilla tutkittiin kahtena viikonloppuna kivi- ja pronssikauden vaihteen ajoittuvaa asuinpaikkaa. Tutkimuksella pyrittiin toteamaan asuinpaikan mahdollinen jatkuminen nuorempaan pronssikauteen. Löytöaineisto koostui kivi-iskoksista, kiviesineiden katkelmista, palaneesta luusta sekä saviastioiden paloista. Keramiikka edustaa myöhäisen kivikauden ja vanhemman pronssikauden astiatyyppejä; viitteitä nuoremman pronssikauden asutuksesta ei todettu.

Dragsfjärd (ent. Hiittinen), Kyrksundet

Museovirasto järjesti Kyrksundetin myöhäisrautakautisella ja keskiaikaisella muinaisjään-
nösalueella kolmen viikon tutkimuskaivauksen. Kyrksundetissa on kahtena vuotena tutkittu myöhäisrautakauden kauppapaikkaa, jonka luonteen selvittämistä nyt jatkettiin. Samalla suoritettiin koekaivaus keskiaikaisella kappelialueella, jota aikaisemmin on

tutkittu vuosina 1938–39. Löytöaineisto painottui edelleen myöhäisimpään rautakauteen. Kappelialueella todettiin puolestaan useita tutkimattomia keskiaikaisia hautoja. Kyrksundetia voidaan edelleen pitää rantautumispaikkana tai satamana sekä kauppapaikkana, joka on ollut käytössä viikinkiajalta varhaiskeskiaikaan; osoituksia pysyvistä asutuksista ei ole havaittu.

Dragsfjärd (ent. Hiittinen), Rosala

Kyrksundetin kaivausten yhteydessä museovirasto suoritti koekaivauksen tienlevennyksen takia Rosalan saaristokylän alueella. Paikalla oli suoritettu kaivaus jo vuonna 1991, Turun yliopiston saaristoinventoinnin yhteydessä. Alue todettiin mielenkiintoiseksi vanhaksi kylä- tai talotontiksi, josta löytyy osoituksia historiallisen ajan asutuksesta. Vuoden 1991 löytöaineistoon näyttää alustavan tarkastelun perusteella sisältyvän myös keskiaikaan ajoitettavaa kivasavikeramiikkaa sekä mm. soikea tulusrauta. Vuoden 1993 tutkimusten ajoitettava aineisto kuuluneen keskiajan jälkeiseen aikaan.

Kaarina, Muikunvuori

Kaarinan kansalaisopiston arkeologiakurssi suoritti Museoviraston aluesuunnittelijan johdolla kaivauksen Muikunvuoren muinaisjäännösalueella. Tutkimuksissa löydettiin sikermä kiekkomaisia savipainoja, joita todennäköisesti on käytetty pystygangaspuiden loimipainoina. Saviekot tulivat esiin tumman maan täyttämästä kuopanteesta. Saviekot ajoitetaan tavallisesti nuorempaan rautakauteen.

Lieto, Rähälä, Ryökäs

Museovirasto suoritti viiden viikon pituisen kaivauksen Ryökkään asuinpaikalla uuden tielinjauksen takia. Tutkittavalta peltoalueelta oli aikaisemmin löytynyt rautakauden saviastianpaloja, mm. ristikkokoristeista 1000- tai 1100-luvun keramiikkaa. Tutkimuskohteen teki mielenkiintoiseksi tieto siitä, että alueella sijainen Rähälän kylän talojen

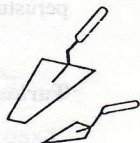
sijainti on muuttunut historiallisella ajalla, todennäköisesti 1700-luvun lopulla. Kohteessa voitiin näin tutkia rautakauden ja keskiajan sekä 1600–1700-luvun kylää ilman viimeisten vuosisatojen materiaalin häiritsevää vaikutusta. Kaivauksissa paljastui nuorempaan rautakauteen ajoitettavia saviastian paloja (mm. viikinkiajan aaltoviivakoristeisia paloja), sekä ristiretkiajan tyyppiä edustava miekantupen kenkään. Selvät keskiaikaiset esineet ja ajoitukset puuttuvat, mutta mahdollisesti osa rautakaudentyypin keramiikasta kuuluu keskiaikaan. Historiallisen ajan ajoituksia on enemmän, mm. löytyi liitupiipun paloja, muutamia punasaviastian paloja sekä muutamia rahoja 1600- ja 1700-luvulta. Peltokeroksen alta tuli esiin kaivantoja, joista osa on kuulunut paikalla sijainneisiin rakennuksiin.

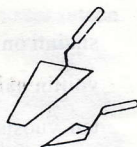
Lieto, Vanhalinna, Aittamäki

Turun yliopiston suorittamassa inventoinnissa paljastui polttokalmisto Vanhalinnan linnavuoren tuntumassa sijaitsevalta Aittamäeltä. Paikalla suoritettiin tutkimuskaivaus välittömästi kohteen löytymisen jälkeen. Polttokenttäkalmiston tapaisesta kiveyksestä paljastui viikinkiajan koruja, mm. solkia, rannerenkaita, kaularengas katkelma, sormuksia, pronssiriipus ja lasihelmiä. Viikinkiaikaisen kerrostuman alta tuli kaivauksen loppuvaiheessa yllättäen esiin vanhemman roomalaisajan ns. Kärsämäentyyppin hauta, eli palokuoppahauta, jossa esineet ja poltetut luut oli laskettu maahan puuastiassa. Astiasta oli säilynyt pohjan hartsitiivisterengas. Muita löytöjä palokuoppahaudassa olivat silmäsolki, rannerengas katkelma, katkellmallinen torvipäinen kaularengas, pieni suora rautaveitsi sekä käyrä veitsi. Hautaus on vanhin Liedossa tutkittu rautakautinen hauta.

Lieto, Savola, Ylipää

Turun yliopisto suoritti opetuskaivauksen merovinki- ja viikinkiajan polttokalmistossa. Kalmiston rajat saatiin selville ja kalmisto kaivettua lähes loppuun. Samassa yhteydessä tehtiin kalmiston tuntumassa koekaivaus, joka osoitti, että kalmistoon liittynevä asuinpaikka sijaitsee hautapaikan länsipuolella. Kalmistosta löytyi viikinkiaikaisia koruja ja yksi keihäänkärki.

Perniö, Melkkilä ja Näse

Helsingin yliopiston arkeologian ja taidehistorian laitosten kartanoprojekti suoritti arkeologisia tutkimuksia Melkkilän sekä Näsen keskiaikaisten kartanoiden jäännösten paikallistamiseksi. Tutkimuksissa paljastui, että osa Melkkilän nykyisen puisen kartanorakennuksen alla olevista kellariholveista ovat kuuluneet paikalla aikaisemmin olleeseen keskiajan kivistä kartanoon. Näsen Kuninkaankartanon koekaivauksessa tutkimusryhmä osui suoraan mäen kumpareella oleviin kartanon jäännöksiin. Paikalta paljastui kartanon kellariseiniä ja peruskiveystä. Esinelöytöinä on otettu talteen mm. lasia, rahoja, rukousnauhan helmi sekä messinkinen sormustin.

Piikkiö, Runko, Koskenhaka

Museovirasto suoritti Koskenhaan tunnetun roomalaisaikaisen kalmiston läheisyydessä kahden viikon koekaivauksen junaradan oikaisun aiheuttamien tiejärjestelyjen takia. Koetutkimuksessa paljastui jälkiä rautakauden asuinpaikasta, jota tutkittiin tarkemmin kahden viikon pelastuskaivauksessa. Kaivaus suoritettiin pienen joen varrella, jokeen viettävässä rinteessä. Syvältä savipellon pinnan alta paljastui likamaata ja säännöllisen muotoisia kivistä rakenteita, jotka todennäköisesti ovat rautakautisiin rakennuksiin liittyviä perustuksia. Kivirakenteiden yhteydestä löytyi rautakauden saviasian paloja.

Turku, Rettigin tontti

Rettigin tontilla jatkuivat arkeologiset seurantatutkimukset Auran kylpylaitoksen (1874-1905) raunioiden kohdalla. Muureja esiin kaivettaessa paljastui eriaikaisia kivi- ja tiilirakennusten jäännöksiä. Vanhimmat muurit saattavat olla keskiaikaisia. Pääosin kaivetut kerrokset ovat olleet täyttömaata; esinelöytöjä kerrostumissa esiintyi niukasti.

Anneli Keränen

MinäKIN löysin

Arkeologian harrastajan
onnenhetkiä kesällä 1993

Ristiinan Astuvansalmelta löydetty joustikainen nainen. Naisen korkeus luonnossa 38 cm

Oli kevät

Arkeologian harrastajalla oli avuton olo.

Kaivauksia, joille voisi soluttautua mukaan, näytti järjestettävän kovin niukasti. Mitähän tästä kesästä ollenkaan voisi tulla.

Pohdiskelu siitä, mitä arkeologian harrastaminen oikeastaan on, johti jonkinlaiseen epämääräiseen tunteeseen siitä, että jotain muutakin se voisi olla kuin kaivauksille osallistumista tai kirjallisuuteen uppoutumista. Näitäkään pois sulkematta. Avuton olo oli kuitenkin niin vahva, että vain tuo epämääräinen tunne jäi

ulokseksi pohdiskelusta.

Arkeologiasta ja siihen liittyen kasveista kiinnostuneille järjestettiin kevätretki. Kierreltiin bussikyydillä Turun ympäristössä tutustumassa rautakauteen liittyviin nykymaisemiin. Ystävällisenä vihjeenä retkeläisille kerrottiin, että lähistöllä on myös esim. pronssikauden röykkiöitä, jotka on suhteellisen helppo maastossa kulkiessaan havaita.

Tunteet ovat kummallisia. Siinä se nyt oli; epämääräinen tunne. Mahtaisiko sitä kyetä löytämään itse, omin avuin. (Tässä kohden on on syytä huomauttaa, että ko. harrastaja on saanut luontokokemuksensa suurimmaksi osaksi Turun kauppatorilla, eikä niin ollen tahdo erottaa metsää pulta, tai jotain...)

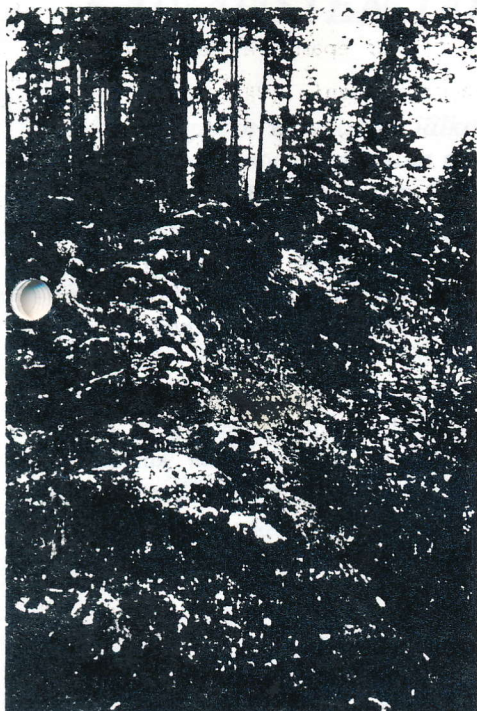
Kalliomaalausien tyypillisiä aiheita
Ristiinan Astuvansalmesta
Veneen korkeus luonnossa 10 cm

Kuitenkin...

Heinäkuinen arkiaamu veti mukanaan saariston sokkeloihin. Eräs arkeologian harrastajan unelma täyttyi Seilin saaren vaiherikkaissa maisemissa. Noin kahden tunnin sisukas taivallus ristiin rastiin puiden lomassa, ylös alas kallioiden rinteitä. Epämääräinen tunne jossain mielen taustalla. Metsää ja puita oli yllin kyllin, varoitukset käärmeistä ja punkeista kaikuivat korvissa. Juuri kun oli aikeissa luovuttaa, juuri oikealla hetkellä, jotta Tunne olisi täydellinen... MINÄ löysin sen.

Jo kauan sitten havaittiin Seilin saaren korkeimmalla paikalla kiviröykkiö. Keväällä 1993 tehtiin paikalla arkeologisia tutkimuksia. Siinä kaikki. Mutta minäKIN löysin sen.

Epämääräinen tunne hävisi ja tilalle tuli toisenlainen tunne. Tunne siitä, että voi eri puolilla Suomea liikkeudessaan pienellä vavalla saada uusia minäKIN löysin - kokemuksia.

Sulkavan Pisamalahden vallitusta näkyvässä asu-
saun

Mäkilinnat olivat asuuden turvana varsinkin rautakauden rauhattomina loppuvuosisatoina. Niiden loivimmalla rinteellä sisäänkäyntiä suojasi kivistä ja puusta rakennettu rintavarustus. Kun vuorilta näkyvät merkkiuulet ilmoittivat vihollisen lähestyvän, asukkaat nousivat turvapaikkaansa vieden irtaimen omaisuutensa mukanaan. Linnan piiritystä ei voinut jatkaa kauan, sillä ryöstö- ja kostonotaa käyvän joukon oli oltava jatkuvasti lukkeella pyrkien yllättämään iskujensa kohteet ja valtuutukseen takaa-ajajia. Piirros ja teksti Pentti Papunen. Lähde: Suomen historian pikkujämläinen. Porvoo 1988.

Syyskesällä karttakirjan ja maakuntamuseoiden avustuksella ovat löytyneet niin komea Pisamalahden linnavuori Sulkavalla kuin Astuvansalmen kalliomaalauksetkin. Kun maastoretken kohteena ovat pronssikauden röykkiöt ja niihin, sanoisinko, kirjaimellisesti kompastuu, joutuu toteamaan, että arkeologian harrastaminen ei ole kuivaa ja totista puuhaa, vaan mitä riemastuttavimpia kokemuksia tarjoavaa toimintaa. (Sitäpaitsi siinä sivussa oppii tuntemaan metsiä ja puitakin).

Epämääräinen tunne ei jättänyt minua kokonaan, mutta nyt sillä on pilke silmäkulmassa, ja se kehottaa etsimään taas.

MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ KATSOMAAN

Museovirasto on hoitanut Turun seudun muinaisjäännöksiä vuodesta 1990. Kohteita on tällä hetkellä yhteensä 43 ja yksi kohde saattaa sisältää useampia erillisiä muinaisjäännöksiä. Tähän mennessä tehtyä työtä voidaan pitää tyydyttävänä ja tulokset maastossa alkavat jo näkyä. Turun maakuntamuseon ystävillä on nyt mahdollisuus päästä tutustumaan muutamiin Turun lähistöllä sijaitseviin kohteisiin. Yhdistys järjestää 17.10.1993 retken, jonka oppaana toimii Turun seudun hoitotoista vastaava Teija Tiitinen. Retki tulee suuntautumaan Turun, Kaarinan ja Liedon kuntien alueelle ja tutustumiskohteina ovat mm. Turun Halisten Virnamäki, Kaarinan Littoisten Muikunvuori sekä Liedon Kukkarkoski. Retkellä saa tietää kyseisistä kohteista, mutta myös siitä mitä muinaisjäännösten hoito on, miksi muinaisjäännöksiä hoidetaan ja miten hoitotyötä mahdollisesti tulevaisuudessa tullaan suuntaamaan.

Retkelle lähdetään kello 9.00 ja se tulee kestämään viisi tuntia. Bussi lähtee osoitteesta Aurakatu 2. Mukaan kannattaa varata eväät, jotka sään salliessa syödään Nautelankosken upean kulttuurimaiseman parilla, sekä tukevat ulkoilujalkineet. Retken järjestämisen ehtona on vähintään kolmekymmentä osallistujaa. Tiedustelut ja ilmoittautuminen Leila Airikka-Drakelle 14.10.1993 mennessä puh. 921-352 555 klo 9.00 - 11.00. (Ei kuitenkaan 1-8.10).

TULE TEKEMÄÄN FOSFAATTIANALYYSI

01.12 1993 KLO 18.00

Turun maakuntamuseon tiloihin
Kalastajankatu 4

Museoviraston tutkija Teija Tiitinen esittelee fosfaattianalyysimenetelmää, jota käytetään mm. esihistoriallisten asuinpaikkojen paikallistamiseen.

Teija Tiitinen kertoo sanoin ja kuvin menetelmästä, ja käytännössä jokainen kuulija voi itse tehdä oman kokeen.

Huom. TULETHAN AJOISSA; SISÄÄNPÄÄSY KLO 18.00 SAAKKA

KAIVAUSTEN JÄLKEEN ...

*Arkeologisten kaivausten jälkityökurssi harrastaja-*arkeologeille**

Ti 19.10. klo 18.00 - 20.00 (luento-osuus)

Su. 24.10. klo 10.00 - 15.00 (harjoitusjakso)

Turun maakuntamuseon ystävien arkeologian työryhmän järjestämä kurssi käsittelee arkeologisten kaivausten jälkitöitä. Kurssilla käsitellään kaivausten raportointia, kaivausdokumenttien viimeistelyä arkistointia varten, löydösten ja näyttöiden käsittelyä sekä löytöjen luettelointia. Kurssi koostuu tiistai-illan luento- ja harjoitusjaksoista sekä sunnuntaipäivän esittely- ja harjoitusjaksoista. Kurssi pidetään Turun yliopiston laitosrakennus Jusleniassa (Henrikinkatu 2). Kurssimaksu on 60 mk, joka sisältää opetuksen sekä kahvitarjoilun. Ilmoittautuminen kurssin opettajalle FK Henrik Asplundille (puh: 921-519 801) 16.10. mennessä. Osallistujamäärä on rajoitettu.

BRONSÅLDERSBOPLATSEN HAMMARSBODA I DRAGSFJÄRD

FK Henrik Asplund presenterar resultaten
från årets utgrävningar i Hammarsboda

Onsdag 3.11. kl. 18.00

Kimito MBI

Uudenkaupungin kansalaisopisto

SKANDINAVIAN ARKEOLOGIAA

torstaisin 23.09. - 28.10.

klo 18.00 - 20.15

Lisätietoja

puh. 922-155 265 rehtori

155 266 toimisto

Mikkelin läänin harrastaja–arkeologit ja Savonlinnan maakuntamuseo järjestävät sunnuntaina 10.10.1993 kaikille avoimen

**RETKEN KESKI-SUOMEN MUINAISJÄÄNNÖKSILLE JA SUOMEN AI-
NOAAN KIVIKAUTISEN KYLÄN REKONSTRUKTIOON.**

Tärkeimmät tutustumiskohteet ovat uusittu ja laajennettu SAARI-JÄRVEN KIVIKAUDEN KYLÄ JA LAUKAAN SARAKALLION KALLIOMAALAUKSET.

Retken hinta tulee olemaan 100–150 markkaa, joka koostuu bussin vuokrasta ja oppaiden palkkioista, jotka tasataan lähtijöiden kesken. Hinta riippuu siis lähtijöiden määrästä.

Ilmoittautumiset:

Iltaisin: Tuija Hänninen, p. 955-170 826

Virka-aikana: Irmeli Soininen, p. 957-571 718

fax 957-571 717

Päivin ja illoin: Raija Jokela, p. 949-257 712

Lisätietoja Savonlinnan maakuntamuseosta Leena Lehtiseltä,
p. 957-571 725.

**Keskiajan arkeologia
– omin alue ja
kosketuspinnat
muihin tieteisiin
Medeltidsarkeologin –
särart och kontaktfält**

Suomen keskiajan arkeologian
seura – Sällskapet för medel-
tidsarkeologi i Finland
Seminaari Hämeen linnassa
19.11.1993

9.00 Ilmoittautuminen

10.00 Seminaarin avaus

10.15 FD Anders Ödman: Dan-
marks medeltida bergslag
– medeltidsarkeologi utan
gränser

11.30 FD Knut Drake: Bygg-
nadsmonument och histo-
riska källor

12.00 Lounas

13.15 FT Sirkku Pihlman: Ar-
keologisen aineiston ka-
tegorisaatio

14.00 FM Marita Kykyri: Histo-
rallisen ajan puuraken-
nustekniikan kehitys ar-
keologian ja sen lähitie-
teiden näkökulmasta

14.45 FT Terttu Lempiäinen:
Keskiajan ihmiset ja kas-
vit – kannattaako kasvilli-
suustutkimus?

15.15 FT Jussi-Pekka Taavitsai-
nen: Sisä-Suomen asutus-
historia. Historiaa – ar-
keologiaa – palcoekolo-
giaa

16.00 Loppukeskustelu ja se-
minaarin päättäminen

Seminaari on avoin kaikille
kiinnostuneille. Siihen voi il-
moittautua maksamalla osallis-
tumismaksun 150 mk yhdistyk-
sen postisiirtotilille 888888-
386083. Muista merkitä nimesi
ja osoitteesi! Hintaan sisältyy
lounas ja kahvit.

MUINAINEN EGYPTI – HETKI IKUISUUDESTA

Tampereen taidemuseossa on tammikuun 2.pv saakka
näyttely, missä esitellään muinaisen Egyptin kulttuu-
rihistoriaa laajemmin kuin koskaan aikaisemmin Poh-
joismaissa. Vanhimmat esineet ovat 400 000 vuoden
ikäisiä ja nuorimmatkin tuhatvuotisia.

Olisitko kiinnostunut lähtemään näyttelyyn, voisimme
järjestää jäsenille matkan sinne. Hinnaksi tulisi
arviolta 80..100,- mk henkilöltä bussi- ja sisään-
pääsymaksua. Ajankohta voisi olla marras- joulukuu.

Ilmoittautuminen ke 22.9. mennessä, osoite:
Markus Jauhiainen, Päivärinteentie 4, 01330 Lahela.

Merkitse jo nyt ajat kalenteriisi !!!

TURUN TYÖVÄENOPISTOLLA
Kaskenkatu 5

järjestetään yhteistyössä Turun maakuntamuseon kanssa

ARKEOLOGIAN LUENTOSARJA

Kevät 1994

Luentopäivät

Aiheet ja luennoitsijat

Maanantaina 10.01.1994

Pyyntikulttuurista ruoan tuottamiseen

Minna Sartes

" 17.01.1994

Rannikon pronssikulttuurin henkistä
taustaa

Teija Tiitinen

" 24.01.1994

Varhaismetallikauden asutus Turussa

Henrik Lund

" 31.01.1994

Venepolttohautaukset kalmistoissa

Eeva Raike

" 07.02.1994

Kalmistosta kirkkomaaksi

Leena Koivistoinen

" 14.02.1994

Kolmen kirkon ongelma

Juhani Kostet